

ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΙΚΡΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α΄ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΙΑΣ ΜΙΚΡΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Διαβάστε το ιδιαίτερα χρήσιμο και κατατοπιστικό Κεφάλαιο «Ερευνητική Εργασία» στο σχολικό εγχειρίδιο *Έκφραση – Έκθεση Γ΄ Λυκείου*, Αθήνα, Διόφαντος, χ.χ., σ. 272-308: <http://ebooks.edu.gr/new/books-pdf.php?course=DSGL-C130>. Σε αυτό περιέχονται τα απαραίτητα στοιχεία που αφορούν τη διαδικασία και τα στάδια της εκπόνησης Μικρής Εργασίας.

Β΄ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Να ενσωματώνετε τις σημειώσεις στο κυρίως κείμενο της εργασίας, εντός παρενθέσεων, όπως στο πιο κάτω παράδειγμα (βλ. αρ. 7)
2. Να κάνετε παραπομπές στο ποιητικό κείμενο. Αν θα παραθέσετε απόσπασμα από το ποιητικό κείμενο στην εργασία σας, αυτό παρατίθεται με μικρότερα όρθια γράμματα και με μεγαλύτερα περιθώρια από το κυρίως κείμενο (βλ. αρ. 7). Στο τέλος της εργασίας (πριν από τη Βιβλιογραφία – Δικτυογραφία) έχετε τη δυνατότητα (αν το θεωρείτε αναγκαίο) να παραθέσετε Σημειώσεις, κατά τον ακόλουθο τρόπο, στον HY: References, Insert Endnote.
3. Στο τέλος της εργασίας, να καταγράψετε τη Βιβλιογραφία – Δικτυογραφία (δηλ. τα βοηθήματα που χρησιμοποιήσατε) **κατά αλφαβητική σειρά**, ως εξής: επίθετο / κόμμα / μικρό όνομα / κόμμα, τίτλος βιβλίου (πλάγια γράμματα) / μεταφραστής, αν υπάρχει / κόμμα / τόπος έκδοσης / εκδοτικός οίκος / έτος έκδοσης. Στη βιβλιογραφία δεν σημειώνουμε τη σελίδα που χρησιμοποιήσαμε, αφού ήδη τη σημειώσαμε στο κυρίως κείμενο, μέσα σε παρένθεση. Το επίθετο και το όνομα του συγγραφέα σημειώνονται σε ονομαστική πτώση.
4. Αν οι συγγραφείς ενός βοηθήματος είναι περισσότεροι από δύο, σημειώνουμε μόνο το όνομα του πρώτου συγγραφέα και μετά την ένδειξη [et al.], που είναι συντομογραφία της λατινικής φράσης *et alii* = και άλλοι.
5. Αν η εργασία στην οποία παραπέμπουμε προέρχεται από Συλλογικό Τόμο, παραπέμπουμε με βάση ένα από τα ακόλουθα δύο εναλλακτικά παραδείγματα: α) Δημαράς, Κωνσταντίνος Θ., «Μια προβολή στα περασμένα»: [Συλλογικός τόμος], *Εισαγωγή στην ποίηση του Σεφέρη. Επιλογή κριτικών κειμένων* (επιμ. Δημήτρης Δασκαλόπουλος), Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, 2013 (1996) ή β) Δημαράς, Κωνσταντίνος Θ., «Μια προβολή στα περασμένα», στο *Εισαγωγή στην ποίηση του Σεφέρη. Επιλογή*

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΕΥΚΡΟΥ ΑΝΘΙΑ – ΘΟΔΟΣΗ ΠΙΕΡΙΔΗ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄

κριτικών κειμένων (επιμ. Δημήτρης Δασκαλόπουλος), Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, 2013.

5. Αν στη δική σας μικρή εργασία, θα χρησιμοποιήσετε ιστοσελίδα, τότε η σημείωση γίνεται ως εξής:

α) Στο κυρίως κείμενο εντός παρενθέσεων: επώνυμο συγγραφέα / άνω και κάτω τελεία / ημερομηνία δημοσίευσης, π.χ. «-----» (Παπαπολυβίου, Π.: 29/9/2018)

α) Στη Βιβλιογραφία: επώνυμο και όνομα συγγραφέα / άνω και κάτω τελεία / τίτλος (μέσα σε εισαγωγικά) / κόμμα / ημερομηνία δημοσίευσης / ιστοσελίδα / ημερομηνία χρήσης (ανάκτησης) από εσάς.

π.χ. Παπαπολυβίου, Πέτρος, «Τεύκρος Ανθίας (1903-1968), τα πρώτα χρόνια», <http://www.philenews.com/f-me-apopsi/arthra-apo-f/article/587657/tefkros-anthias-1903-1968-ta-prota-chronia>, 29/9/2018, ανάκτηση: 18/10/2018.

6. Μελετήστε το πιο κάτω παράδειγμα, ως πρότυπο για τη βιβλιογραφική τεκμηρίωση της εργασίας σας. Η βιβλιογραφία να καταγράφεται στο τέλος της εργασίας, όπως πιο κάτω:

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

Αντικείμενο της εισήγησης αυτής είναι το ποίημα IB΄ από την ποιητική συλλογή *Μυθιστόρημα* του Γ. Σεφέρη («Μποτίλια στο πέλαγο»). Όπως επισημάνθηκε από την κριτική, η συλλογή *Μυθιστόρημα* (1935) αποτελεί σταθμό στο ποιητικό έργο του Γ. Σεφέρη, καθότι με αυτήν σηματοδοτείται, αφενός, η στροφή του ποιητή από την καθαρή ποίηση και τις απηγήσεις του γαλλικού συμβολισμού, στον «δραματικό ρεαλισμό» και στον ενοφθαλμισμό των συμβολιστικών καταβολών που παραμένουν στην ποιητική του γραφή με ελιοτικές επιδράσεις: αφετέρου, η διαμόρφωση του προσωπικού λιτού, πυκνού και συχνά «σκοτεινού» ύφους και της ποιητικής μυθολογίας του Σεφέρη, που υπερβαίνουν τον άδολο λυρισμό εμπεριέχει την έκφραση των συλλογικών βιωμάτων, οραμάτων αλλά και ματαιώσεων και αδιεξόδων του ελληνισμού (Ράπτης, Ν.: 2016· Μαρωνίτης, Δ.Ν.: 1980, 144-159). Από την άλλη, τονίζεται ότι με την εφαρμογή της μυθικής μεθόδου στη συλλογή η παρουσία του ποιητικού υποκειμένου «υποχωρεί, ατονεί ή λανθάνει, καθώς ο ποιητής κρύβεται πίσω από προσωπεία, η ατομική ιστορία συμπλέκεται συνεχώς με την ιστορία ενός ευρύτερου συνόλου, η προσωπική μυθολογία γίνεται ταυτόχρονα και συλλογική ενώ η λυρική ποίηση μετατρέπεται σε δραματική», ταυτόχρονα δε «η νέα ποιητική αντίληψη [του Γ. Σεφέρη] συνυφαίνεται με την αισθητικοποίηση της εντοπιότητας» (Δρακόπουλος, Α.:

2002, 75), η οποία είναι μια από τις σταθερές που διακρίνει ο Κ.Θ. Δημαράς όχι μόνο στο *Μυθιστόρημα*, αλλά γενικότερα στο ποιητικό έργο του Γ. Σεφέρη. Η Ελλάδα, λοιπόν, «ως σύμβολο της χαμένης πατρίδας, της νοσταλγίας, των παιδικών χρόνων, της Ιωνίας», είναι η πρώτη σταθερά. Οι άλλες τρεις είναι: η αίσθηση του συμβόλου, της ύλης και της ιστορίας (Δημαράς, Κ.Θ.: 2013, 204).

[...]

Ας περάσουμε τώρα στο ίδιο το ποίημα που είναι το κύριο αντικείμενο της εισήγησής μας (Σεφέρης, Γ.: 1981, 57):

ΙΒ΄

Μποτίλια στο πέλαγο

Τρεις βράχοι λίγα καμένα πεύκα κι ένα ρημοκλήσι
και παραπάνω
το ίδιο τοπίο αντιγραμμένο ξαναρχίζει
τρεις βράχοι σε σχήμα πύλης, σκουριασμένοι
λίγα καμένα πεύκα, μαύρα και κίτρινα
κι ένα τετράγωνο σπιτάκι θαμμένο στον ασβέστη
και παραπάνω ακόμη πολλές φορές
το ίδιο τοπίο ξαναρχίζει κλιμακωτά
ώς τον ορίζοντα ώς τον ουρανό που βασιλεύει.

Εδώ αράξαμε το καράβι να ματίσουμε τα σπασμένα κουπιά,
να πιούμε νερό και να κοιμηθούμε.
Η θάλασσα που μας πίκρανε είναι βαθιά κι ανεξερεύνητη
και ξεδιπλώνει μιαν απέραντη γαλήνη.
Εδώ μέσα στα βότσαλα βρήκαμε ένα νόμισμα
και το παίξαμε στα ζάρια.
Το κέρδισε ο μικρότερος και χάθηκε.

Ξαναπαρκάραμε με τα σπασμένα μας κουπιά.

Στις Σημειώσεις του ποιητή διαβάζουμε ότι ο τίτλος «Μποτίλια στο πέλαγο» είναι μετάφραση του τίτλου ποιήματος του γάλλου ρομαντικού ποιητή Alfred de Vigny (1797-1863) (“La Bouteille à la mer”, 1853). Στο αλληγορικό αυτό ποίημα, το θέμα του γραπτού μηνύματος μέσα σε ένα μπουκάλι που ο καπετάνιος ρίχνει στο πέλαγος, λίγο πριν από το ναυάγιο, παραπέμπει, όπως υποστηρίχθηκε από την κριτική, στον κοινωνικό ρόλο της ποίησης και ειδικότερα στην αποστολή που έχει να επιτελέσει ο ποιητής-προφήτης, γι’ αυτό και θεωρήθηκε ως ποίημα ποιητικής (Ridge, G.R.: 1959, 81). Εξάλλου, στις σημειώσεις επεξηγείται η σημασία του ρήματος του στίχου 10 “να ματίσουμε” (=να επισκευάσουμε με μια τσόντα, δηλαδή με ένα κομμάτι ξύλου) και προτείνεται αντιπαραβολή του στίχου 16 με τον στίχο 552 από τη ραψωδία κ της Οδύσσειας, δηλαδή υποδεικνύεται ότι ο “μικρότερος” θα μπορούσε να παραπέμπει στη μορφή του Ελπίνορα (συντρόφου του Οδυσσέα που χάνει από απεισκευσία τη ζωή του στο νησί της Κίρκης)

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΕΥΚΡΟΥ ΑΝΘΙΑ – ΘΟΔΟΣΗ ΠΙΕΡΙΔΗ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄

(Σαββίδης, Γ.Π.: 1990· Βαγενάς, Ν.: 1997) και σε όσους θα μπορούσε αυτή να αντιπροσωπεύει.

[...]

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

Βαγενάς, Νάσος, «Ο Ελπήνορας μεταμοντέρνος», *Το Βήμα*, 11 Μαΐου 1997.

Δημαράς, Κωνσταντίνος Θ., «Μια προβολή στα περασμένα»: [Συλλογικός τόμος], *Εισαγωγή στην ποίηση του Σεφέρη. Επιλογή κριτικών κειμένων* (επ. Δημήτρης Δασκαλόπουλος), Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, 2013 (1996).

Δρακόπουλος, Αντώνης, *Ο Σεφέρης και η κριτική. Η υποδοχή του σεφερικού έργου (1931-1971)*, Αθήνα, Πλέθρον, 2002.

Μαρωνίτης, Δημήτρης Ν., «Η συνομιλία των ποιητών: Από τη λυρική *Στέρνα* στο δραματικό *Μυθιστόρημα*»: [Συλλογικό], *Κύκλος Σεφέρη*, Αθήνα, Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας Σχολής Μωραΐτη, 1980.

Ράπτης, Νίκος, «Το μυθιστόρημα του Γιώργου Σεφέρη»: <http://www.poiein.gr/archives/29159/index.html>, χ.χ., ανάκτηση: 22 Ιανουαρίου 2016.

Ridge, George Ross, *The hero in French romantic literature*, Athens GA, University of Georgia Press, 1959.

Σαββίδης, Γιώργος Π., *Μεταμορφώσεις του Ελπήνορα*, Αθήνα, Νεφέλη, 1990.

Σεφέρης, Γιώργος, *Ποιήματα*, Αθήνα, Ίκαρος, ¹³1981.

ΤΕΛΟΣ